

Den kulturelle dimension og skolebiblioteket

Af Bjarne Thostrup, Landsstyrelsesmedlem

Skolen er blevet pålagt mange samfundsrelaterede opgaver, som ikke henhører direkte under enkelte fag. Skolen har også fået nogle af de opgaver, som forældrene ikke magter eller påtager sig. Da skolen samtidig er den eneste institution, alle borgerne i landet kommer igennem, har den tilmed også en forpligtelse i forhold til kulturarven.

Det er faktisk ikke et nyt fænomen; landet har altid haft indvandring af folk fra fremmede kulturer. Mange af de levemåder og kultu-

rer, som de "nye" har ført med ind i landet, er gledet ind i den danske hverdag – mere eller mindre mærkbart. Tænk blot på, hvordan madkulturer fra andre lande har fortrængt frikadeller og kartofler fra det danske spisebord! – Eller tøj- og musikmodens betydning!

Det har stået på i mange århundreder – og for det meste har der været en ophidset debat om, hvor forfærdeligt det var for den danske kultur!

Men hvad er dansk kultur? – Hvad er typisk dansk, og hvor finder man det? – Hvad er det, vi skal vise frem for vores børn?

Mange børn har aldrig oplevet finkultur "live"

Kulturarven finder man vel på museer og i teatret – og naturligvis i litteraturen! Mange mener, at der generelt læses mindre litteratur i dag end tidligere, og at man i skolen har svært ved at fastholde læselysten hos ungdommen, så måske er fremtidsudsigterne ikke for lyse!

Forældre har travlt i dag, og når weekenden kommer, skal det forsømt fra den travle hverdag indhentes. Mange forældre har – eller giver sig ikke tid til at gå på museum eller til koncert eller i teatret med sine børn. Det gælder både de socialt

velstillede og de ikke-kulturbevidste – og det gælder både danske og ny-danske familier.

Tidligere så vi alle sammen det samme fjernsynsprogram; for der var kun én kanal – så havde vi da noget fælles at snakke om på arbejdspladsen! I dag er der så mange kanaler og andre underholdningsmuligheder, så der er slet ingen fælles kulturel reference-ramme!

Det nærmeste, vi kommer dét, er vel, når der er fodboldkamp i TV! Den danske nationalitetsfølelse udtrykt i den fælles nationalsang, som mange endda har svært ved at følge!

Skolen som kulturformidler

I skolen har man de fleste steder traditioner, som følges hvert år. Juleklip – fastelavn med tøndeslagning – sidste skoledag – skolernes motionsdag.

I mange fag arbejder man med kulturformidling – fx dansk, billedkunst og hjemkundskab. Men det er meget sjældent koordineret, så alle klassens lærere ved, hvad der sker i de andre fag!

De fleste skoler har kunst, som børn og lærere kan se på. Men hvis ikke man bevidst indarbejder det som en del af undervisningen, bliver kunsten blot en kulisser, som bare er der – men som ingen reelt ser!

Man kan (teoretisk) opdele kultur i:

Børnekultur:

- Fremstillet af børn
Her kan skolebiblioteket sørge for, at det er attraktivt at udstille

på skolebiblioteket. Der skal så være montre og opslagstavler – og udstillingerne skal udskiftes ofte!

- Særlig beregnet for børn
Børneteater, børnelitteratur og børnefilm bør promoveres, så lærerne er klar over de muligheder, disse giver i undervisningen.

Finkultur:

- Uden for skolen
Særudstillinger – og permanente udstillinger i “nærområdet” bør inddrages i skolens hverdag.
- På skolen
Skolens kulturindkøb bør inddrages i billedkunstundervisningen, så eleverne kender skolens finkultur – og måske kan indsætte dem i en større kulturel sammenhæng.

Alment dannende kultur:

- Fag- og emnerelateret
I undervisningen benyttes alle lejligheder til at tale med eleverne om “rigtigt og forkert” – altså etisk relaterede områder, hvor lærerrollen bliver særlig vigtig! – Her må læreren træde i karakter og være voksenmodel!
- Socialt relateret
Almindelig høflighed, respekt for andre mennesker, gode manerer og det der hører med til “god opdragelse”. – Det, der normalt hører til forældreansvaret, har været i skred i en længere periode! – Her overtager læreren

forælderrollen, når der opleves “huller”!

Konkrete tiltag

Skolebiblioteket kan samle oplysninger om de forskellige tiltag i fagene og generelt på skolen – evt. via materialerådet, som består af faggruppeformændene. Når kortlægningen er foretaget, kan der vurderes, hvor der er behov for særlige tiltag – i alle kulturelle henseender.

Når der er særlige landsdækkende kampagner som fx Den gode Historie, skal man selvfølgelig deltage! Men ellers må skolebiblioteket tage initiativ til forfatterbesøg, udstillinger eller lignende – naturligvis i det omfang, der er resurser til!

Det afgørende er, at skolen som helhed – lærerne som team omkring den enkelte klasse – bliver bevidst om sin kulturformidlende rolle, for der er ingen andre i samfundet, der kan nå alle kommende samfundsborgere! Netop derfor skal skolen – og især skolebiblioteket påtage sig denne vigtige opgave!

Roholmskolen:

I det kommende skoleår følges op på et projekt, hvor den kulturelle dimension får ny betydning. Skolens traditioner og fagenes kulturelle sidegevinster registreres og bevidstgøres blandt lærerne. Skolebiblioteket er katalysator i arbejdet, men vil også aktivt tage initiativer,

så kultur bliver et område, der satses på! På længere sigt vil man måske kunne udarbejde en kulturel læseplan.

